

वन विभागातर्गत शासन निर्णय, परिपत्रके आणि नियम /
अधिनियम यांचे नियमित वाचन होण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग
शासन परिपत्रक क्र. संकीर्ण-२०१५/प्र.क्र.१९६/फ-५
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक :- १९ ऑगस्ट, २०१५

प्रस्तावना :-

शासनातर्फे लोकाभिमुख आणि विकासात्मक प्रशासनाचा हेतू नजरेसमोर ठेऊन जनतेच्या हिताच्या दृष्टीने अनेक महत्वपूर्ण योजना व कार्यक्रम याविषयी धोरणात्मक निर्णय घेतले जातात. त्या अनुषंगाने शासन निर्णय, परिपत्रके आणि अधिसूचना निर्गमित केल्या जातात. तसेच निर्णयांची अंमलबजावणी करण्याच्या दृष्टीने वेगवेगळे नियम/अधिनियम तयार केले जातात. अशा निर्णयाची अंमलबजावणी करण्यापूर्वी त्यामधील संपूर्ण तपशील संबंधित अधिकाऱ्यांनी समजून घेणे अत्यंत आवश्यक आहे. त्यामुळे अशा योजनांची/कार्यक्रमाची विहित कालमर्यादेत आणि अचूकपणे अंमलबजावणी करता येणे शक्य होईल. त्यातून जनताभिमुख, पारदर्शी, संवेदनशील, उत्तरदायी, गतिमान आणि उत्तम प्रशासन यादृष्टीने शासनाचे काम जनतेसमोर ठळकपणे येण्यास मदत होईल.

परिपत्रक :-

प्रस्तावनेमध्ये नमूद केलेल्या बाबी विचारात घेऊन वन विभागातर्गत अधिकारी/कर्मचारी यांनी खालीलप्रमाणे कार्यवाही करण्याबाबत या परिपत्रकाद्वारे सूचना देण्यात येत आहेत.

- १) वन विभागातर्गत क्षेत्रीय स्तरावरील विभागप्रमुख, प्रादेशिक विभाग प्रमुख, जिल्हा आणि उपविभाग स्तरावरील प्रमुख अधिकारी यांच्यास्तरावर वेळोवेळी विविध बैठका आयोजित केल्या जातात. अशा बैठकांमध्ये अलिकडच्या काळात निर्गमित झालेले शासन निर्णय, परिपत्रके, अधिसूचना आणि नियम/अधिनियम यांचे बैठक सुरु होण्यापूर्वी एकत्रित वाचन करावे. त्याशिवाय एखाद्या विषयाशी संबंधित आधीचे निर्णय असल्यास संदर्भासाठी त्यांचेदेखील बारकाईने वाचन व्हावे. अशा निर्णयातील तपशील समजून घेताना विचारांचे आदान-प्रदान व्हावे. त्याचबरोबर अंमलबजावणीविषयक समस्या/अडचणी असल्यास त्याचे निराकरण करावे.
- २) विशेषतः मुख्य वनसंरक्षक आणि उप वनसंरक्षक/विभागीय वन अधिकारी हे क्षेत्रीय स्तरावर शासकीय योजना/ कार्यक्रम यांच्या अंमलबजावणीसाठी काम करणारे महत्त्वाचे अधिकारी आहेत. त्यांच्या नियंत्रणाखाली वनक्षेत्रपाल, वनपाल आणि वनरक्षक व तत्सम अधिकारी हे आघाडी स्तरावर (Front Line) काम करतात. त्यामुळे मुख्य वनसंरक्षक आणि उप वनसंरक्षक यांच्याकडे होणाऱ्या बैठकांमध्ये शासनाच्या विविध निर्णयांचे आणि पूर्वीच्या संदर्भाचे

काळजीपूर्वक आणि बारकाईने वाचन होणे आवश्यक आहे. त्यानुसार बैठकीच्या कार्यसूचीमध्ये (Agenda) या बाबीचा प्राधान्याने समावेश व्हावा.

- ३) कर्मचारी/अधिकारी यांच्या सेवाविषयक बाबींसंदर्भातील शासन निर्णय/परिपत्रके, महाराष्ट्र नागरी सेवा नियम, अखिल भारतीय सेवांसंदर्भातील नियम इत्यादींचे देखील वरिष्ठ अधिकाऱ्यांनी कार्यालयीन अधीक्षक/प्रशासकीय अधिकारी यांच्या समवेत वाचन करून त्यामधील बारकावे, निरीक्षणे आणि तरतुदी समजून घ्याव्यात. त्यामुळे कर्मचारी/अधिकारी यांच्या सेवेत नेमणुका करण्यापासून, सेवानिवृत्तीपर्यंतचे विविध टप्पे, सेवाविषयक लाभ इत्यादीबाबत विहित वेळेत कार्यवाही करणे शक्य होईल. तसेच विभागीय चौकशी, न्यायालयीन प्रकरणे आणि अन्य प्रकरणात विशिष्ट कालमर्यादेत कार्यवाही करणे शक्य होईल. कर्मचारी/अधिकारी यांच्या अडीअडचणी समजून घेऊन त्या सोडविल्यास प्रशासकीय कामकाज अधिक गतिमान आणि कार्यक्षमरित्या पार पाडणे सुलभ होईल. त्यातून शासनाचे विविध कार्यक्रम/योजना यांची अधिक गतीने अंमलबजावणी करण्यास मदत होईल.
- ४) वन विभागातर्गत पाच प्रशिक्षण संस्था आहेत. त्यामध्ये आघाडीस्तरावर काम करणारे वनक्षेत्रपाल, वनपाल आणि वनरक्षक यांना पायाभूत प्रशिक्षण दिले जाते. तसेच त्यावरील वरिष्ठ स्तरावरील सेवेतर्गत अधिकाऱ्यांसाठी व्याख्याने, कार्यशाळा, उजळणी अभ्यासक्रम, दिशादर्शक शिक्षणक्रम (Orientation Courses) इत्यादीबाबत प्रशिक्षण वर्ग आयोजित केले जातात. अशा प्रसंगी शासन निर्णय / परिपत्रके आणि नियम/अधिनियम यासंदर्भातील वाचन कशारितीने करावे, त्यातील तपशिल योग्यरितीने कसा समजून घ्यावा, याचा प्रशिक्षणाच्या अभ्यासक्रमामध्ये समावेश व्हावा. जेणेकरून सुरुवातीच्या शासकीय सेवेपासून आणि सेवेमध्ये काम करीत असताना शासकीय योजना आणि कार्यक्रमांची योग्य दिशेने अंमलबजावणी करण्याच्या दृष्टीने याचा खूप फायदा होऊ शकेल. परिणामतः जनतेला शासकीय सेवा जलदगतीने, कार्यक्षमतेने आणि वेळेत मिळण्यास मदत होऊ शकेल.
- ५) वन विभागातर्गत वर नमूद केल्याप्रमाणे शासन निर्णय, अधिनियम, परिपत्रके इत्यादी महाराष्ट्र शासनाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध केली जातात. सदर शासन निर्णय वन विभागाच्या www.mahaforest.gov.in या स्वतंत्र संकेत स्थळावर देखील अपलोड करण्यात यावेत. त्यामुळे वन, वन्यप्राणी, जैवविविधता यांचे रक्षण, संवर्धन, विकास आणि व्यवस्थापन, वनक्षेत्र व वृक्षाच्छादन वाढविणे इत्यादिविषयी आवड, रुची आणि जागरुकता असलेल्या लोकांना देखील यासंदर्भातील माहिती जलदगतीने मिळविता येईल.
- ६) समाज माध्यमाद्वारे (Social Media) अधिकारी/कर्मचाऱ्यांचे विविध गट एकमेकाशी विचारांची देवाण-घेवाण करीत असतात. वन विभागातर्गत देखील असे गट कार्यरत आहेत. अशा ग्रुपमध्ये देखील शासन निर्णयांचे आणि इतर महत्वाचे कार्यक्रम/योजना यांच्या अंमलबजावणी

बाबत चर्चा व्हावी. त्यामुळे या क्षेत्रातील त्रुटी आणि बारकावे नजरेस येतील. त्यातून सुधारणांना अधिक वाव राहील.

७) प्रसिध्दी अधिकारी पुणे व नागपूर आणि प्रसिध्दिविषयक कामकाजाशी संबंधित क्षेत्रीय अधिकारी यांनी वन विभागातर्गत शासन निर्णय आणि इतर आदेश यांना जिल्हा, राज्य आणि देशपातळीवरील वृत्तपत्रात आणि शासकीय व खाजगी दूरदर्शन वाहिन्यांवर व्यापक प्रसिध्दी देण्याबाबत पुढाकार घ्यावा. त्याकरिता संबंधित विषयाची आकर्षक आणि मनाला भिडणाऱ्या अशा शब्दरचनेत प्रेस नोट तयार करून प्रिंट आणि इलेक्ट्रॉनिक माध्यमांकडे पाठवावी. त्यासाठी जिल्हास्तरावर जिल्हा प्रसिध्दी अधिकारी आणि विभागीय स्तरावर उपसंचालक (माहिती) यांची मदत घ्यावी. तसेच वैयक्तिक संपर्कातून प्रसिध्दीचे काम विस्तारीत करण्याचा सातत्याने प्रयत्न व्हावा.

८) वर नमूद केल्याप्रमाणे शासन निर्णय आणि इतर आदेश जिल्ह्यातील मा. आमदार, खासदार, स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे अध्यक्ष आणि प्रमुख अधिकारी यांच्यापर्यंत पत्राव्दारे पोहचविण्यासाठी मुख्य वनसंरक्षक, उप वनसंरक्षक, (वने/सामाजिक वनीकरण) यांनी हिरिरीने पुढाकार घ्यावा. जेणेकरून लोकप्रतिनिधींचा देखील अंमलबजावणी संदर्भात प्रतिसाद मिळू शकेल.

वरील सूचनांची काटेकोरपणे अंमलबजावणी करावी.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१५०८१९१७१८५३९४१९ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नांवाने,

(डी.एल. थोरात)

सह सचिव (वने)

प्रतिलिपी :-

- १) मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन
- २) अपर मुख्य सचिव (सेवा), सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ३) अपर मुख्य सचिव (र.व का.) सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ४) मा. मुख्यमंत्री महोदयांचे प्रधान सचिव
- ५) सर्व अपर मुख्य सचिव /प्रधान सचिव/सचिव
- ६) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन बल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर

- ७) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, महासंचालक, सामाजिक वनीकरण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- ८) व्यवस्थापकीय संचालक, वन विकास महामंडळ मर्यादित कडबी चौक, नागपूर.
- ९) सर्व विभागीय आयुक्त.
- १०) सर्व जिल्हाधिकारी.
- ११) सर्व प्रधान मुख्य वनसंरक्षक महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
- १२) सर्व अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, वन/वन्यजीव/सामाजिक वनीकरण विभाग,
- १३) सर्व मुख्य वनसंरक्षक/वनसंरक्षक/उप वनसंरक्षक
- १४) महासंचालक व मुख्य वनसंरक्षक, कुंडल आणि चंद्रपूर वन विकास व प्रशासन प्रबोधिनी.
- १५) वन विभागातर्गत शहापूर/पाल/जालना येथील संचालक, वन प्रशिक्षण संस्था
- १६) सामाजिक वनीकरणातर्गत सर्व उप संचालक
- १७) राज्यातील सर्व जिल्हा परिषदा आणि पंचायत समित्या यांचे अध्यक्ष
- १८) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)
- १९) सर्व मंत्री / राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव
- २०) सर्व कार्यासन, महसूल व वन विभाग (वनकक्ष)
- २१) निवडनस्ती, फ-२ कार्यासन, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.